

Vergroot de ruimte voor uw tent

Europese continentale bijeenkomst voor de synode

Van 5 tot 9 februari 2023 waren Hilde Pex en Carine Devogelaere online deelnemers aan de Europese continentale bijeenkomst in voorbereiding van de synode. Elk van de 39 bisschoppenconferenties (*verder afgekort als BC's*) mocht 4 mensen afvaardigen om het gebeuren in Praag mee te maken. Daarnaast mochten ze 10 mensen uitnodigen om online mee te doen. Deze digitale deelnemers werden ook ingedeeld in gespreksgroepen en konden op die manier via verslaggeving hun inbreng doen tijdens het proces. Met zo'n 200 aanwezigen in de vergaderzaal en bijna evenveel mensen die online deelnamen, slaagden de organisatoren er wonderwel in om de mogelijkheid te scheppen tot een kwaliteitsvolle synodale ontmoeting.

Voor een uitgebreid verslag verwijzen we graag naar Kerknet. Hier volgen enkele persoonlijke impressies en bedenkingen die vooral betrekking hebben op het proces. Ze geven de positieve elementen die de kracht uitmaakten van het gebeuren weer en ook de moeilijkheden en pijnpunten. Die kunnen een aanzet zijn om verder te groeien in synodaliteit.

Elke bisschoppenconferentie mocht een inbreng doen van 6 minuten in antwoord op de 3 vragen van art 106ⁱ uit het Werkdocument voor de Continentale Fase. Ruim de helft van de BC's hebben inderdaad verslag uitgebracht van de antwoorden van hun particuliere Kerk. Maar andere BC's bleven erg vaag of spraken vooral over de specifieke situatie in hun land. Daardoor kregen we niet altijd een beeld van het synodale gebeuren in hun particuliere Kerk.

De bijeenkomst, zowel ter plaatse als online, was bedoeld om alle leden van het volk van God te betrekken. De meeste BC's lieten hun bijdrage voorstellen door 2 personen. Meer dan de helft van de delegaties hadden een vrouw aangeduid als hun woordvoerder. Maar de beelden van zowel het podium als de eerste rijen van de zaal gaven een erg klerikale indruk. Bij de openingssessie en ook de dagen daarna zaten op 1 vrouwelijke moderator tijdens 2 werksessies na enkel mannelijke sprekers aan de tafel vooraan. En in de zaal zaten heel wat bisschoppen op de eerste rijen en de leken meer naar achteren. Bovendien was de opstelling in de zaal zeer schools in rijen met tafels. Gezien het groot aantal deelnemers was een meer synodale setting op die plaats waarschijnlijk niet mogelijk.

Om echt te kunnen blijven luisteren naar de inbreng van alle BC's en tijdens de verslaggeving uit de gespreksgroepen werd na 4 bijdragen een stilte van een 3-tal minuten gehouden om de Geest te laten spreken. Maar de organisatoren hadden aan alle BC's gevraagd om te zorgen voor een muzikaal intermezzo al dan niet met zang en beeld. Zo werden die stiltes telkens opgevuld door wat afleidde van het diepere luisteren.

Er was in het programma na de input uit de verschillende landen elke dag tijd voor een groepsgesprek. Dat was voorzien in de vorm van het spiritueel gesprek. Er waren 13 groepen voor de aanwezigen in Praag en 12 online groepen. In de meeste groepen was een moderator die ook de tijd bewaakte en ervoor zorgde dat eerst iedereen beluisterd werd, vervolgens kon reageren op wat geklonken had en er ten slotte nog tijd was om de 3 punten voor het verslag samen te kiezen. Maar niet elke groep werd goed gemodereerd en niet overall kwam men toe aan de verschillende gespreksrondes. Bovendien waren de groepen eigenlijk te groot (15 à 20 mensen) voor een echte onderscheiding binnen de beperkte tijd (1,5 uur).

In het plenum dat volgde na een groepsgesprek werd in de zaal verslag uitgebracht vanuit de 13 live groepen. De inbreng vanuit de digitale groepen was enkel voorzien op de derde dag. Door de verslagen uit de groepen, kregen alle deelnemers zicht op de grote diversiteit en tekenden zich ook

gemeenschappelijke punten af. Maar het format van het verslag uit de groep (3 elementen) werd vaak niet gerespecteerd waardoor het heel moeilijk was om de essentie te zien doorheen de veelheid aan ideeën en reflecties.

In de nacht van woensdag op donderdag schreef een redactieteam van 6 personen een uitgebreide slottekst die donderdagmorgen werd voorgelezen. Het document geleek op het Werkdocument voor de Continentale Fase in de zin dat het ook met veel respect omging met de inbreng vanuit de verschillende landen en groepen. Het wilde geen samenvatting zijn maar een weergave van de grote verscheidenheid en tegelijk toch al een eerste ordening aanbrengen. Er was ook tijd voorzien om de deelnemers te laten reageren. Maar het ging over een zeer lang document dat enkel voorgelezen werd in het Engels en door de tolken zonder voorkennis of print vertaald moest worden gedurende meer dan 1 uur. Opmerkingen uit de zaal waren van zeer diverse aard. Sommige interventies getuigden ervan dat de spreker niet echt begrepen had dat het niet ging om een consensustekst maar om een weergave van de diversiteit.

In dat laatste samenzijn klonk vooral dankbaarheid voor de ervaring van samen op weg zijn en dieper luisteren naar elkaar. Het verschil in visie toelaten en erkennen werd mogelijk door de ontmoeting met concrete mensen. Er was ook de vraag om een dergelijke ruime ontmoeting op Europees niveau verder te zetten. Een vervolgbijeenkomst zou dan wel een zeer goede begeleiding vragen om naar elkaar toe te groeien. Het kan niet de bedoeling zijn dat mensen aandringen op een vervolg om de eigen visie te promoten of te verdedigen.

Bij de interventies werd ook verwoord dat deze dagen in Europa niet geleid hadden tot een gemeenschappelijke onderscheiding van vragen en prioriteiten voor de synode. Maar de bijeenkomst was een eerste stap. Er is nog een hele weg te gaan in Europa omdat voor vele onderwerpen de visies erg ver uit elkaar liggen. Voor sommige particuliere Kerken was het waarschijnlijk zelfs een eerste ervaring van een synodaal proces.

Aan het einde van de bijeenkomst werden een aantal [conclusies](#) geformuleerd die ook aan de pers werden gecommuniceerd. Enkel deze tekst is tot nu toe bekend gemaakt. Het voorgelezen uitgebreidere slotdocument wordt nog geredigeerd en bijgewerkt met voetnoten en bronvermeldingen en met de opmerkingen en aanvullingen van de deelnemers om dan voor eind maart aan het secretariaat van de synode in Rome bezorgd te worden. Jammer genoeg geven de conclusies geen goed beeld van wat er in die dagen aan bod kwam en doen ze ook geen recht aan de diversiteit en de spanningen die werden opgeroepen. Ze geven slechts in zeer algemene bewoordingen weer waarover gesproken werd. Dat kan zeer ontgoochelend overkomen voor wie er niet bij was. We hopen dus dat het eigenlijke slotdocument snel gepubliceerd zal worden.

Hilde Pex en Carine Devogelaere – 27 februari 2023

Foto's en teksten:

<https://prague.synod2023.org/en/files/>

https://www.ccee.eu/rl_gallery/assemblea-continentale-del-sinodo-5-12-feb-2023/

ⁱ De drie vragen in artikel 106 van het Werkdocument voor de Continentale Fase peilden naar 1) de intuïties die de meeste weerklank vonden in de geleefde ervaringen en realiteiten van de Kerk op het Europees continent, 2) de wezenlijke spanningen en verschillen die naar voren kwamen als erg belangrijk in het perspectief van het Europees continent, 3) de prioriteiten, terugkerende thema's en uitnodigingen tot handelen die gesuggereerd werden om te bespreken tijdens de eerste zitting van de synodevergadering in oktober 2023.